

توبرکلوز یا مرض سل، انواع سل، تثبیت مرض و تداوی

سل یا توبرکلوز یک مرض مکروبی است و در بسیاری حالات اگر تداوی نگردد به مرگ می‌انجامد. این مرض توسط انواع مختلف میکروباکتریا، به طور معمول «مایکرو باکتریوم توبرکلوزیس» به وجود می‌آید. مکروب سل با تنفس به شش ها داخل می‌شود، البته نه تنها در شش ها می‌ماند بلکه به جاهای دیگر وجود هم سرایت مینماید که باعث سل استخوان، سل سیستم «لیمفاوی» یعنی سیستم غدوی تصفیه مواد مضره وجود می‌گردد.

سل استخوان و سیستم لیمفاوی به افراد دیگر سرایت نمی‌کند. کسانی که مبتلا به مرض فعال سل شش ها و یا سل مزمن اند، در اثر سرفه، عطسه و حتی آ تنفس از طریق هوا مکروب خود را به دیگران انتقال میدهند. بعضًا مرض سل بدون علامات و پنهان می‌ماند. و اکثرًا مکروب سل در ده فی صد مردم، نظر به شرایط فعل شده و اگر تداوی نشود باعث مرگ می‌گردد.

علماء عده ای مرض سل فعل عبارتند از سرفه با اخلاط و خون، تب، عرق شبانه، کم اشتها و باختن وزن. متخصصین معتقدند که یک سوم جمعیت جهان به مرض سل یا تبرکلوز مبتلا می‌باشند و خصوصاً در ممالک عقب مانده با شرایط خراب زندگی. مرض سل در اطفال و کسانی که مقاومت وجود شان ضعیف است خطرناک می‌باشد.

در ممالک پیشرفت‌هه چون وسائل تشییت مرض و ادویه لازمه موجود است، لذا مرض سل قابل تشویش نبوده، زود کشف و تداوی می‌گردد. نظر به مقررات سوالات و جواباتی اند که باید در نظر گرفته شود.

۱- توبرکلوز یا سل:

یک مرض مکروبی است که در طبابت (مایکرو باکتریوم توبرکلوزیس) گفته می‌شود، هفتاد فیصد آن توبرکلوز شش ها و ساری است، بقیه سل سیستم لمفیاتیک یعنی سیستم تصفیه مواد مضره وجود و سل استخوان اند که ساری نمی‌باشد.

۲- توبرکلوز غیر فعل (لاتنت):

آنست که اشخاص زمانی با مکروب توبرکلوز در تماس شده اند ولی این مکروب به علت مقاومت قوی وجود اشخاص نتوانسته که فعل گردد و در مجموع ۹۰٪ چنین اشخاص هرگز به توبرکلوز مبتلا نمی‌شوند و مکروب شان به دیگران سرایت نمی‌نماید. به علت اینکه مکروب در قید سیستم محافظه وجود گرفته و خوابانده می‌شود.

۳- سرایت توبرکلوز:

توبرکلوز از طریق هوا و تنفس از کسانیکه به توبرکلوز مزمن یا فعل مبتلا اند به دیگران سرایت می‌نماید. یعنی از طریق سرفه، عطسه، و در هوای اطراف مريض مبتلا به سل در شنا می‌باشد و اگر اشخاص دیگری آنرا تنفس نمایند، مکروب به آنها سرایت می‌نماید.

۴- کی مرض توبرکلوز شناخته می‌شود:

کسی را مبتلا به مرض سل می‌نامند که مکروب سل در شش هایش فعل گردیده باشد. درین صورت مکروب می‌تواند از طریق شرائین به جا های دیگر وجود مثل سیستم لیمفاوی (یعنی سیستم تصفیه مواد مضره وجود) و سیستم اعصاب منتقل گردد. کسانیکه به توبرکلوز غیر ششها مبتلا اند ازینان به دیگران مکروب سرایت نمی‌کند.

اطفال خورد و کسانیکه سیستم دافعوی ضعیف و یا به امراض دیگر مثل ایدز مبتلا اند، در خطر جدی می‌باشند. در حال حاضر توبرکلوز قابل تداوی است. اگر تداوی درست صورت گیرد.

۵- علایم توبرکلوز یا سل:

علایم خاص مرض توبرکلوز در ابتداء عبارت اند از:

- سرفه، بعضًا سرفه خونی که در بلغم به چشم میخورد
- ماندگی
- تب ضعیف و عرق شبانه
- لاغری، در صورت پیشرفت مرض
- کم اشتها
- و درد سینه

6- قراریکه قبلاً هم گفته شد توبرکلوز وقتی به دیگران سرایت مینماید که شخص مبتلا به مرض در اثر سرفه و عطسه مکروب را به هوا پرتاب کند، درین صورت هوای چهار اطرافش مملو از مکروب فعل توبرکلوز میباشد. نزدیک شدن به مریضی با توبرکلوز فعل باعث گرفتن مکروب می‌گردد.

7- شخص مبتلا به مرض فعل توبرکلوز که تحت تداوی لزومی قرار می‌گیرد، برای دو تا سه هفته در خانه و یا در شفاخانه در حالت فرنطین قرار داده می‌شود تا مکروپیش به دیگران سرایت نکند. در اثر تداوی اصولی بعد از سه هفته مکروب تحت کنترول آمده و به دیگران سرایت نمی‌تواند بکند، ولی باید برای صحت یابی کلی شش ماه یا بیشتر تحت نظر داکتر در تداوی و تراپی بماند.

8- باید در نظر داشت که در ساحة نزدیک شخصی مبتلا به سل یا توبرکلوز و در اطاقش بودن با وی باعث گرفتن مکروب سل می‌گردد و این هم در چند ساعت محدود.

9- تاثیر واکسین (BCG) بر ضد توبرکلوز
کوتاه مدت است. مصونیت دائمی نمی‌بخشد.

10- حیاناً با مریض سل یا توبرکلوز یکجا گردیده که توبرکلوز فعل دارد، لازم است که به یکی از مراکز وقاوی توبرکلوز که در اخر این نوشته آدرس‌ها و تیلفون‌های شان درج گردیده در تماس گردید تا برای شما وقت ملاقات، معاینه برای ثبت مکروب و رهنمانی برای تداوی نمایند.

11- قراریکه قبلاً گفته شد اشخاصیکه به غیر از توبرکلوز شش یعنی به توبرکلوز سیستم لیمفاوی، استخوان و غیره مبتلاهند، اینان از طریق تنفس، سرفه و غیره نمی‌توانند مکروب را پخش نمایند. لذا با ایشان تماس داشتن قابل تشویش نیست.

12- ثبت توبرکلوز:
الف: از طریق جلد که (معاینه جلدی توبرکولین) نام دارد و یا معاینه خون،
ب: از طریق (معاینه گاما انترفرون) صورت می‌گیرد.
در هر ولایت مراکز حمایه ای توبرکلوز وجود دارد که شعبات اختصاصی در آن مدغم است.

13- معاینه توبرکلوز:
برای اینکه مکروب توبرکلوز بسیار بطي و آهسته تکثر می‌نماید و علتش اینست: با آنکه قبلاً هم ذکر شده که سیستم دفاعی وجود به مدافعت می‌پردازد و در صورت مغلوب شدن مقابل مکروب، مکروب‌ها فعل می‌گردند درین صورت؛ الف: در کلان سالان یعنی از سن ۱۲ به بالا هشت هفته بعد از تماس با مکروب می‌تواند موجودیت مکروب و یا نیوش ثبت شود.
ب: خورد سالان کمتر از ۱۲ سال که مقولمت وجود شان ضعیف است باید فوری بعد از تماس با مکروب به معاینه برده شوند و بار دوم و سوم نظر به هدایت تا هشت هفته دیگر، تا مطلاً ثابت گردد که مکروب گرفته اند یا نه، تحت مراقبت میباشند.

14- اگر معاینات خون در یکی از مراکز وقاوی توبرکلوز نتیجه مثبت می‌دهد، این مرکز مکلف است که به داکتر معالج مریض، نتیجه را صادر نماید تا داکتر معالج مریض را با معاینات وسیع تر یعنی رادیو گرافی و رادیوسکوپی شش‌ها و معاینات دوباره خون مطلاً ثبت نماید که مکروب در وی فعل است و یا نه و تداوی مطابق آن صورت می‌گیرد. و یا هدایت لازمه داده می‌شود. راپور دادن موجودیت مرض توبرکلوز، یک امر جبری و حتمی است!

15- داخل شدن مکروب در بدن، معنی این را ندارد که فوراً مبتلا به مرض گردیده باشید و یا مکروب را به کسی دیگری انتقال می‌دهید تا تمام معاینات افراد را ثبت ننماید.

16- هرجند قبلاً در چند جای ذکر گردید و لی باز هم باید دانست که در اثر داخل شدن مکروب به وجود در ۹۰ (نود) فیصد مردم که مقاومت در مقابل مرض دارند، به مرض مبتلا نمی گردند. تنها ده فیصد که در نصف و آن هم تا دو سال مکروب ها فعل می گردند و نصف دیگر ممکن سالها بعد به مرض توبرکلوز مبتلا می گردند. کسانی بیشتر در خطر اند که یا به مرض (ایز) گرفتار اند و یا تداوی دراز مدت با کورتیزون و شیموتراپی داشته اند و کسانی که به مرض شکرگرفتارند، الکھولیک اند و سگرت بی پایان می کشند، در معرض خطر جدی قرار دارند.

17- مکروب تثبیت شده فعل در مريضي با انتى بيوتيك های لازمه تحت تداوی قرار می گيرد، مدت تداوی آن چهار ماه و تا ۹ ماه دوام ميکند و آنهم نظر به انتى بيوتيك، «به اين معنى که بعضی انتى بيوتيك ها الرجي تولید ميکند»، ضرور نیست همین لحظه به مرض مبتلا شده باشید، ولی این تداوی وقایوی برای آن خواهد بود که نشود در آينده به مرض سل مطلق گرفتار گردد. و اينکه چنین تداوی صورت بگيرد يا نه، فيصله خود مريض با داکتر معالج است. اگر تجربوي نباشد.

18- پرداخت پول تداوی توبرکلوز در هر ولایت از طرف مراکز حمايه، بيمه ها و دولت تنظيم شده است. درين مورد مراجع که در اخير، لست آن داده شده به شما معلومات ارائه می نمایند که به کجا مراجعي نمائيد.

19- در سويس بر علاوه اينکه مراکز صحی ولايتی (کانتون) وجود دارد، مراکز دیگری مربوط به سازمان عمومي وقایوی توبرکلوز شش هم وظيفه بررسی در تمام سويس را در اختیار دارد. که تحت آدرس:

www.tbinfo.ch

20- پيشبرد معالجه و وقايه توبرکلوز يا سل قرار اتي صورت ميگيرد: اگر داکتر معالج که زن است يا مرد، مکروب سل را در شخصی در معابينات خويش ميپايد، مكلفیت دارد که اين مرض ساري را به مرکز سرطبات و لايتی با معابينات لاپراتواری يكجا اطلاع دهد. مرکز سرطبات طب معالجو تصميم ميگيرد که آيا به مرکز طب وقايوی اطلاع بدهد يا نه. و آيا يك كنترول ساحه صورت بگيرد يا نه، که اگر كنترول ساحه باید صورت بگيرد، درين حالت مسؤولين طب وقايوی با مريض تماس گرفته و از وی تمام ارتباطش را با افراد ديگر جستجو مينماید و تمام افرادي که وی با ايشان در تماس بوده با احصائي خانواده اش تحت معابينات و غور قرار ميگيرند و در صورت لزوم تحت تداوی گرفته ميشوند.

سال گذشته نظر به راپور آمریت طبی سويس بين ۵۰۰ تا ۵۵۰ مريض توبرکلوز ثبت گردیده است که تحت تداوی قرار گرفته اند. در سويس مرض سل يا توبرکلوز قابل تداوی است. در مجموع در ساحه جهاني خصوصا ممالک عقب مانده که شرایط زندگی غير صحی است به تعداد يك اعشاريه هشت مليون نفر در اثر مرض توبرکلوز مimirid.

ورق معلومات در مورد سوال های مشخصه در لسان های مختلف:

Competence centre tuberculosis
Chutzenstrasse 10
3007 Bern
Phone 031 378 20 50
Fax 031 378 20 51
tbinfo@lung.ch
www.tbinfo.ch